

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОВА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТ АНКАРА ХАДЖИ БАЙРАМ ВЕЛИ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
АНАТОЛІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
УНІВЕРСИТЕТ КАСТАМОНУ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
СТАМБУЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ АЙДИН (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЛЮБЛІНСЬКА ВИЩА ШКОЛА (РИКІ, ПОЛЬЩА)
ЄВРОПЕЙСЬКА ВИЩА ШКОЛА МЕДИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ НАУК (ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК (ЛОМЖА, ПОЛЬЩА)
БЕРГЕНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (НОРВЕГІЯ)
ВІДДІЛ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
VII Міжнародної науково-практичної конференції
«Розвиток професійної майстерності педагога в умовах
нової соціокультурної реальності»

Тернопіль
2024

УДК 159.98:37.091
Р 64

Р 64 Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 10-11 жовтня 2024 року) / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, В.Є. Кавецький, О.Я. Жизномірська, М.М. Корман, Т. В. Магера, Г.І. Герасимчук, Н.Б. Стрийвус. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В. 2024. 370 с.

У збірнику публікуються тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності», проведеної на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти 10-11 жовтня 2024 р.

Усі матеріали збірника подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол №6 від 01.11.2024 р.)

УДК 159.98:37.091

© Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2024

ЗМІСТ

Петровський О.М. ВІТАЛЬНЕ СЛОВО	15
Aktay Sonnur YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE İLETİŞİMSEL EDİNÇ: YÖNTEM VE UYGULAMALAR.....	16
Алексеева А. РОЛЬ ВИХОВАТЕЛЯ В СИСТЕМІ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ГУРТОЖИТКУ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	20
Andrew M. Cwer PATRIOTIC AND CIVIC EDUCATION OF YOUTH AS AN INTEGRATED EDUCATIONAL PROCESS	23
Андрійчук І.П., Андрійчук С.Ю. ГУМАНІСТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ.....	25
Андрійчук І.П., Хаффари Віам А.Е. ОСОБЛИВОСТІ ГАРМОНІЗАЦІЇ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ	27
Антонова З. О., Абубакр Рашид О. А. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ ПІДЛІТКОВОГО СЕЛФХАРМУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	29
Антонова З. О. Бондар Н.В. РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНОГО КОУЧИНГУ У ФОРМУВАННІ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ ТА ВПЕВНЕНОСТІ У СОБІ	31
Антонюк Л.В. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ.....	33
Бабенко А.Ю. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНОГО ТА КОНКУРЕНТНОЗДАТНОГО РОБІТНИКА В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ.....	35
Бабовал Н. Р., Бабовал Д. С. ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	37
Баранюк В. В. ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО АКТОРА.....	39
Бартенєва І.О. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	41
Бачинська Н. Я. НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ КЕРІВНИКА ЗДО: ЯК ВИЖИТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	44

3. Фасоля А.М. Особистісно зорієнтоване навчання: методологія, методика, технологія. *Нова педагогічна думка*. 2009. № 4. С. 54-57.

Бачинська Н. Я.

асистент кафедри педагогіки і методики
початкової та дошкільної освіти

Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка

bachynska.ny@gmail.com

НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ КЕРІВНИКА ЗДО: ЯК ВИЖИТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Повномасштабна війна в Україні триває вже більше 2,5 років. Проїшовши перші її етапи: волонтерство, організація укриттів, відновлення роботи закладів дошкільної освіти (ЗДО), формування безпечного освітнього простору, забезпечення психологічної підтримки усім учасникам освітнього процесу, перед керівниками закладів дошкільної освіти постали нові виклики пов'язані із дефіцитом фінансування та зменшенням народжуваності дітей.

Проаналізуємо відкриті дані. Наприклад, у Тернопільській області існує 634 ЗДО спираючись на дані ІСУО (інформаційної системи управління освітою). На початок 2022 року із них 8 не працювали, а вже станом на жовтень 2024 року, непрацюючими є 80 закладів, тобто маємо -72 ЗДО.

Є зрозумілим, що і народжуваність в Україні у воєнний час знизилася. Так на даний момент цей показник зменшився на 28% в порівнянні з 2021 роком. Щодо Тернопільської області, то кількість новонароджених у 2021 році становила 7275 дітей, у 2023 році – це 5467, а це вже менше на 1808 дітей. Прогноз на 2024 рік є невтішним, бо кількість новонароджених, у порівнянні з таким же періодом 2023 року, знизилася на 9%. Зменшення народжуваності дітей є причиною того, що вже починаючи з 2025 року ми суттєво відчуємо брак дітей в ЗДО. Саме у 2025 році дітям, які народилися у 2022 році виповниться 3 роки і більша частина з них піде у заклади дошкільної освіти і їх буде значно менше. А в наступні роки ця ситуація лише погіршиться в багатьох регіонах.

Отже, до звичних проблем у закладах дошкільної освіти, як от брак фінансування, низькі зарплати, а у зв'язку з цим, і небажання молодих спеціалістів працювати вихователями, додається проблема зі зменшенням кількості дітей.

То як же має діяти керівник ЗДО, щоб його заклад вижив, мав дітей, зберіг робочі місця? Питання точно не риторичне!

Повернемося у 2021 рік, коли Міністерство економіки України своїм наказом затвердило професійний стандарт керівника (директора) закладу дошкільної освіти. Цей стандарт розкриває зміст професійної діяльності керівника й вимоги до його кваліфікації, тобто трудові функції та професійні компетентності. Частина цих функцій та компетентностей є знайомою, як от операційне управління закладом дошкільної освіти, організаційно-методична робота, але є і нові функції та компетентності, які будуть доречними в ситуації, яка складається. Розглянемо їх.

Трудова функція «Стратегічний розвиток закладу дошкільної освіти», яка містить наступні компетентності «стратегічне управління ЗДО» та «стратегічна комунікація». Достатній рівень розвитку цих компетентностей дозволить керівнику знати особливості державної, регіональної та місцевої систем управління освітою, аналізувати зміни державної політики у сфері дошкільної освіти, визначати сильні та слабкі сторони закладу, застосовувати SWOT- та PEST-аналізи і використовувати ці результати в управлінській діяльності та прийнятті рішень, стратегічних в тому числі. Виграшним стилем у комунікації такого керівника буде прозорість та інформаційна відкритість діяльності, маркетингові технології в представленні закладу, а також здатність відстоювати інтереси ЗДО у відносинах з державними органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними

особами. Стратегія – це «мистецтво полководця», це спосіб досягнення важливої і складної мети завдяки ефективному використанню наявних ресурсів.

Ще однією із важливих, в даній ситуації, трудових функцій є «Лідерство і партнерська взаємодія», лідерська компетентність. Здатність до самопрезентації та презентації діяльності ЗДО, знання основ освітнього маркетингу, основ іміджології, вміння визначати переваги та недоліки функціонування закладу, вміння формувати позитивне враження про керівника і сам ЗДО, швидко реагувати на зміни та проявляти гнучкість і адаптивність. Складовою лідерської компетентності є здатність до ефективного врегулювання конфліктів та профілактика професійного вигорання. Бачити проблеми в колективі і вміти їх швидко і легко вирішити – це майстерність керівника.

На вимогу часу, в класичній трудовій функції «Управління закладом дошкільної освіти» з'явилася нова навичка: використання інструментів фандрейзингу та крауфандингу для залучення матеріальних та нематеріальних ресурсів. Використання цих інструментів допоможе вирішувати питання із браком фінансування та зміцнить матеріально-технічну базу закладу.

Так що ж робити керівнику ЗДО? Скористатися здатністю до навчання впродовж життя, опрацювати професійний стандарт «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти», проаналізувати рівень розвитку своїх компетентностей і сформувані свою траєкторію зростання, яка дозволить розвинути необхідні вміння та навички, отримати нові знання, а значить бути справжнім лідером, який проведе свій заклад дошкільної освіти через труднощі та невизначеність. "Песимісти скаржаться на вітер, оптимісти очікують змін, лідери ж піднімають вітрила!" Джон Максвелл.

Література

1. Наказ Міністерства економіки України «Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти від 28.09.2021 №620-21. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/661/692/359/66169235967b4865291744.pdf> (дата звернення: 09.10.2024)
2. Лист Міністерства освіти і науки України №1/6015-22 від 03.06.2022 «Про методичні рекомендації впровадження професійного стандарту керівника (директора) закладу дошкільної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/661/694/209/661694209498d277695201.pdf> (дата звернення: 09.10.2024)
3. Тернопільська область. ІСУО. URL: <https://te.isuo.org> (дата звернення: 09.10.2024)
4. Смертність в Україні утримі перевищу народжуваність у 2024 році. Аналітика. Оpendатабот. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/birth-death-2024-6> (дата звернення: 09.10.2024)
5. Косенчук О., Стягунова О. Імплементация професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти». *Дошкільне виховання*. 2023. №3(977). С.7-9

Білик В. М.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри освітології та
інноваційної педагогіки Харківського національного
педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди
bilykvita@ukr.net

Ялліна В. Л.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри освітології та
інноваційної педагогіки, Харківського національного
педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди
vika.psychology@gmail.com